

Sygn. akt XV Ca 1554/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Michał Wysocki (spr.)

Sędziowie: SSO Maria Antecka

SSO Arleta Lewandowska

Protokolant: stażysta Marta Chmał

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 kwietnia 2018 r. w P.

sprawy z powództwa Z. K., A. K., E. K., N. K. i K. K.

przeciwko (...) Spółka z o.o. z siedzibą w P.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku częściowego Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu

z dnia 13 kwietnia 2017 r.

sygn. akt I C 84/16

oddala apelację.

Maria Antecka Michał Wysocki Arleta Lewandowska

UZASADNIENIE

Wyrokiem częściowym z dnia 13 kwietnia 2017 r. Sąd Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu w sprawie I C 84/16 w punkcie I. zasądził od pozwanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. na rzecz:

- a) powoda Z. K. kwotę 15.053,24zł (piętnaście tysięcy pięćdziesiąt trzy złote dwadzieścia cztery grosze) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 lutego 2014r. do dnia zapłaty,
- b) powódki A. K. kwotę 11.289,94zł (jedenaście tysięcy dwieście osiemdziesiąt dziewięć złotych dziewięćdziesiąt cztery grosze) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 lutego 2014r. do dnia zapłaty,
- c) powódki E. K. kwotę 11.289,94zł (jedenaście tysięcy dwieście osiemdziesiąt dziewięć złotych dziewięćdziesiąt cztery grosze) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 lutego 2014r. do dnia zapłaty,
- d) powódki N. K. kwotę 11.289,94zł (jedenaście tysięcy dwieście osiemdziesiąt dziewięć złotych dziewięćdziesiąt cztery grosze) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 lutego 2014r. do dnia zapłaty,

e) powódki K. K. kwotę 11.289,94zł (jedenaście tysięcy dwieście osiemdziesiąt dziewięć złotych dziewięćdziesiąt cztery grosze) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 lutego 2014r. do dnia zapłaty;

w punkcie II. oddalił powództwo w pozostałym zakresie w części obejmującej roszczenie odszkodowawcze za spadek wartości nieruchomości.

Wydając powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powodowie Z. K., A. K., E. K., N. K. i K. K. są współużytkownikami wieczystymi nieruchomości położonej w P. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy P. M. w P. prowadzi księgę wieczystą nr (...), w tym:

- Z. K. w udziale wynoszącym 4/16,
- A. K. w udziale wynoszącym 3/16,
- E. K. w udziale wynoszącym 3/16,
- N. K. w udziale wynoszącym 3/16,
- K. K. w udziale wynoszącym 3/16,

Nieruchomość zabudowana jest budynkiem mieszkalnym jednorodzinny, w zabudowie szeregowej, o pow. 127 m², którego współwłaścicielami są powodowie.

Przedmiotowa nieruchomość położona jest na obszarze, dla którego uchwalono miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru (...) w P., uchwałą nr (...) Rady Miasta P. z 30 stycznia 2007r. (Nr 39, poz. 952).

Pozwany (...) Sp. z o.o. w P. prowadzi działalność gospodarczą m.in. w zakresie transportu lotniczego.

Regularne krajowe przewozy lotnicze z lotniska P. (...) uruchomione zostały w roku 1921. W późniejszym okresie, w szczególności w latach 1931-1938, postępowała rozbudowa cywilnej części lotniska, a w trakcie II wojny światowej lotnisko użytkowane było w zasadniczej części na cele wojskowe. Po 1945 roku następował powolny rozwój lotniska. W 1987r. powstało Przedsiębiorstwo Państwowe (...), które przejęło zarządzanie lotniskiem. W 1993r. przystąpiono do budowy nowego terminala pasażerskiego, uruchomiono pierwsze połączenie zagraniczne. W dniu 11 lipca 1997r. podpisane zostało porozumienie w sprawie utworzenia spółki (...) sp. z o.o., której udziałowcami zostali Przedsiębiorstwo Państwowe (...), Miasto P. oraz Skarb Państwa. Dalszy rozwój lotniska przypadał na początek dwudziestego pierwszego wieku, (m.in. w 2001r. oddano do użytku dwa terminale: pasażerski i cargo oraz nową płytę postojową), systematycznie rozwijano również siatkę regularnych połączeń. Istotne przyspieszenie rozwoju lotniska wiązać należy z przystąpieniem Polski do UE, od którego to momentu rozszerzano połączenia z szeregiem miast europejskich.

W dniu 28 lutego 2011r. (...) Dyrektor Ochrony Środowiska w P. wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia „Rozbudowa i modernizacja (...) sp. z o.o. im. H. W.”. Po roku 2011, przy wsparciu funduszy europejskich, prowadzono dalszą rozbudowę terminala pasażerskiego, rozbudowę płaszczyzn lotniskowych, budowę nowej sortowni bagażu.

Rozwój lotniska skutkował wzrostem operacji lotniczych. Przeciętnie w ujęciu dobowym w roku 2009 wykonywanych było ogółem 76 operacji lotniczych. Do roku 2034 prognozowany jest systematyczny wzrost aż do poziomu 132 operacji na dobę.

Aktualnie lotnisko cywilne P. - (...) jest własnością pozwanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.. Udziałowcami przedsiębiorstwa są Miasto P., Przedsiębiorstwo (...) oraz Województwo (...).

W związku z brakiem możliwości zapewnienia właściwego klimatu akustycznego terenów leżących w pobliżu lotniska, 30 stycznia 2012r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - (...) w P.. Uchwała utworzyła obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - (...) w P., którego zarządcą jest pozwany (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P..

Zewnętrzną granicę obszaru ograniczonego użytkowania wyznaczono na podstawie: (1) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 55\text{dB}$, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; (2) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy $LA_{eqN} = 45\text{dB}$, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; (3) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 50\text{dB}$, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; (4) izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy $LA_{eqN} = 40\text{dB}$, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska.

W obszarze ograniczonego użytkowania wyodrębniono dwie strefy: zewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca granicą obszaru ograniczonego użytkowania, a od wewnątrz linia będąca obwiednią izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 60\text{dB}$ oraz dla nocy $LA_{eqN} = 50\text{dB}$, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych oraz izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 55\text{dB}$ oraz dla nocy $LA_{eqN} = 45\text{dB}$, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; wewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca obwiednią, o której mowa w pkt 1, a od wewnątrz linia biegnąca wzdłuż granicy terenu lotniska.

W strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania zabroniono budowy nowych szpitali, domów opieki społecznej, budynków związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży; dopuszczono rozbudowę, odbudowę oraz nadbudowę istniejących szpitali, domów opieki społecznej i budynków związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży oraz zabroniono tworzenia stref ochronnych „A” uzdrowisk.

W obszarze ograniczonego użytkowania, w strefie wewnętrznej, wprowadzono obowiązek zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej.

Powyższa uchwała weszła w życie w dniu 28 lutego 2012r.

Nieruchomość gruntowa stanowiąca przedmiot użytkowania wieczystego powodów znajduje się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania, utworzonego uchwałą nr (...) Sejmiku Województwa (...) z 30 stycznia 2012r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P.-(...) w P..

Utrata wartości nieruchomości gruntowej powodów położonej przy ul. (...) w P. w związku z położeniem w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska (...), oszacowana według stanu z dnia 28 lutego 2012r. oraz aktualnych cen rynkowych wynosi 60 213 zł.

Pismem z dnia 30 stycznia 2014r., doręczonym w dniu 31 stycznia 2014r., pełnomocnik powodów wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 200.000zł, w tym 100.000zł tytułem odszkodowania za spadek wartości nieruchomości oraz 100.000zł tytułem zwrotu nakładów na wygłuszenie budynku w związku z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania.

Wnioskiem z dnia 19 lutego 2014r., skierowanym do Sądu Rejonowego P. J. w P.powodowie zawezwali pozwanego do próby ugodowej. Do zawarcia ugody pomiędzy stronami nie doszło.

Sąd Rejonowy ustalił stan faktyczny niniejszej sprawy na podstawie dowodów w postaci dokumentów oraz opinii biegłego.

Zgromadzone dokumenty Sąd pierwszej instancji uznał za wiarygodne, bowiem nie zostały zakwestionowane przez żadną ze stron, a i Sąd nie znalazł podstaw do uczynienia tego z urzędu.

Okoliczności faktyczne przedmiotowej sprawy były zasadniczo bezsporne pomiędzy stronami. Spór sprowadzał się natomiast to ustalenia, czy w związku z wprowadzeniem strefy ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - (...) w P. powodowie ponieśli szkodę polegającą na obniżeniu wartości nieruchomości stanowiącej ich współwłasność.

Celem ustalenia powyższej okoliczności Sąd Rejonowy dopuścił dowód z opinii biegłego z dziedziny szacowania wartości nieruchomości. Opinia z 13 października 2016 r., sporządzona przez biegłego R. D., okazała się rzetelna i profesjonalna. Biegły wykonał opinię w oparciu o zgromadzoną dokumentację, oględziny nieruchomości oraz z uwzględnieniem cen transakcyjnych nieruchomości podobnych. Przeprowadzone przez biegłego wnioskowanie było logiczne i poparte rzeczową argumentacją. Opinia nie zawierała sprzeczności i niejasności, konkluzje były konkretne i przekonujące.

Pełnomocnik pozwanego zakwestionował opinię w piśmie z 27 grudnia 2016 r. W pierwszej kolejności pełnomocnik pozwanego podniósł, iż biegły w żaden sposób nie wyjaśnił, w jaki sposób uzyskał stałe dane liczbowe, które wskazał we wzorze na cenę teoretyczną, na stronie 18. opinii. Biegły nie przedstawił także procesu wyliczania ceny teoretycznej, na podstawie podanego wzoru, dla poszczególnych cech rynkowych i położenia w (...), wskazanej w tabeli nr 5 na stronie 18. opinii. Pełnomocnik pozwanego wskazał dalej, że biegły na stronie 17. opinii, w tabeli nr 4, wyodrębnił cechy, które wziął pod uwagę jako cechy istotne z punktu widzenia spadku wartości nieruchomości. Biegły następnie wskazał wzór na cenę objaśnianą, w którym posłużył się określonymi wartościami. Biegły w istocie podał sam wzór, bez wskazywania konkretnego wyniku. Ponadto biegły w tabeli numer 5 na stronie 18. opinii wskazał uzyskany wynik w postaci określonego procentowo spadku wartości nieruchomości. Pełnomocnik pozwanego zwrócił także uwagę na brak konsekwencji w nadawaniu cech rynkowych, podając, że w punkcie 8.4 opinii pominięto w analizie atrybuty wyróżnione w punkcie 9.4 opinii (pominięto atrybut „charakter zabudowy” i „inne”). Z kolei w punkcie 9.4. nie został poddany ocenie atrybut „położenie na o.o.u.”. Pełnomocnik pozwanego wskazał także, że w punkcie 8.4. opinii cecha „powierzchnia budynku” stanowi zmienną policzalną (tabela nr 4), natomiast w procesie wyceny stanowi zmienną jakościową. W ocenie strony pozwanej brak konsekwencji w podejściu do badania wpływu cechy na ceny transakcyjne, gdzie traktuje się cechę jako zmienną policzalną ciągłą, natomiast w procesie wyceny ta sama cecha traktowana jest jako zmienna skokowa, prowadzi ostatecznie do zniekształcenia uzyskanego wyniku szacowania. Pełnomocnik pozwanego zakwestionował prezentowanie raportów o spadkach cen w obszarze ograniczonego użytkowania lotniska K., ponieważ nie ma podstaw aby twierdzić, że skoro spadki wartości występują w obszarze ograniczonego użytkowania lotniska K. to wystąpią one również w obszarze ograniczonego użytkowania lotniska (...) w takim samym wymiarze. Pełnomocnik pozwanego powołał się na publikacje innych specjalistów opracowane na podstawie opinii sporządzonej przez biegłego K. R..

Sąd Rejonowy wskazał, że biegły R. D. odniósł się do powyższych zastrzeżeń w toku zeznań złożonych na rozprawie w dniu 5 kwietnia 2017 r. W pierwszej kolejności biegły wyjaśnił, że celem określenia procentowo wyrażonej zmiany wartości rynkowej nieruchomości powodów określono obszar oddziaływania lotniska. Z obszaru tego pozyskano dane porównawcze opisane w załączniku nr 3 do opinii. (...) porównawcze zidentyfikowano w przestrzeni oraz wykonano ich oględziny z zewnątrz. Na tej podstawie ustalono zestaw cech różnicujących opisanych w tabeli nr 4 na stronie 17. Cechy te zdefiniowano i poddano ocenie. Tak przygotowany materiał wstępny został wprowadzony do programu komputerowego, któremu nakazano utworzenie formuły na tzw. jednostkową cenę teoretyczną z wykorzystaniem modelu regresji wielorakiej. Biegły wskazał, że funkcja regresji wielorakiej jest integralnym elementem programu komputerowego. Wygenerowana przez program formuła została opisana na stronie 18. opinii. Biegły podał, że formuła ta składa się z 6 czynników: jednego tzw. czynnika wolnego umieszczonego na końcu równania oraz 5 tzw. czynników złożonych, składających się z wartości liczbowej i oznaczenia literowego. Czynnikiem złożonych jest 5, gdyż wcześniej wyodrębniono 5 cech różnicujących. Biegły wyjaśnił, że jeżeli za oznaczenia literowe podstawimy wartości średnie dla każdej cechy różnicując wyłącznie jedną z nich, jaką jest położenie nieruchomości względem obszaru ograniczonego użytkowania, otrzymamy dla każdego z obrębów ewidencyjnych trzy wartości

teoretyczne uwzględniające poszczególne strefy obszaru (tabela nr 5). Jeżeli wartości te zostaną podstawione do wzoru na współczynnik SW (strona 19) otrzymamy procentową zmianę wartości, która dla przedmiotowej nieruchomości położonej w obrębie geodezyjnym (...) wynosi 11,6%. Odnosząc się do dalszych zastrzeżeń biegły podał, że przedstawiona przez niego opinia składa się de facto z dwóch niezależnych części - pierwszej, której celem jest określenie wartości bazowej stanowiącej wartość rynkową nieruchomości bez uwzględnienia wpływów obszaru ograniczonego użytkowania, a dla której materiałem porównawczym jest 12 transakcji opisanych w tabeli 22 oraz z części drugiej, której celem jest określenie procentowo wyrażonej zmiany wartości na skutek wyłącznie jednego czynnika jakim było wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania, a dla którego materiał porównawczy stanowi 260 transakcji opisanych w załączniku nr 3. Biegły podał, że zgodnie z ustawą o gospodarce nieruchomościami oraz standardami zawodowymi rzeczoznawców majątkowych zestaw cech różnicujących, a więc ich ilość, jakość, cenność i sposób zdefiniowania winien być uzależniony od dostępnego materiału porównawczego. Oczywistym jest zatem, że wykonując dwa osobne badania, różniące się liczebnością próbek, okresem badania oraz obszarem rynku lokalnego, określono dwa różne zestawy cech różnicujących. Nie można zatem twierdzić, iż jakąkolwiek cechą różnicującą pominięto lub dodano, bądź też odmiennie sformułowano. Biegły podał dalej, że jako tzw. inne źródła hałasu udało mu się zdefiniować jedynie drogi o podwyższonym natężeniu ruchu. Do dróg takich można zaliczyć: ul. (...), ul. (...), ul. (...) i ul. (...). Ani nieruchomości powodów, ani żadna z nieruchomości porównawczych opisanych na stronie 22, nie znajduje się przy drodze o podwyższonym natężeniu ruchu. Tym samym cecha taka nie mogła stanowić cechy różnicującej. Biegły podał nadto, że fakt wcześniejszego funkcjonowania portu lotniczego został uwzględniony przez niego w opinii poprzez dobór transakcji porównawczych wyłącznie z obszaru oddziaływania lotniska. Oznacza to, że wszystkie nieruchomości porównawcze już wcześniej doświadczały zarówno negatywnych jak i pozytywnych skutków funkcjonowania portu lotniczego, a skoro tak, to cecha ta nie mogła stanowić cechy różnicującej. Biegły wyjaśnił, że cecha porównawcza „lokalizacja i otoczenie” została zdefiniowana w punkcie 8. opinii, którego celem jest określenie wartości bazowej bez uwzględnienia wpływu portu lotniczego, a więc fakt bliskiego sąsiedztwa lotniska nie mógł być uwzględniony ze względów metodologicznych.

Powyższe wyjaśnienia biegłego Sąd Rejonowy uznał za w pełni logiczne i wyczerpujące. Biegły w sposób zwięzły i jasny odniósł się do wszystkich zarzutów stawianych przez stronę pozwaną, przedstawiając metodologię sporządzonej opinii oraz tok rozumowania towarzyszący jej opracowaniu. Tym samym Sąd pierwszej instancji nie znalazł żadnych podstaw, by odmówić przedmiotowej opinii waloru przydatności. Strona pozwana nie zgłaszała przy tym dalszych zastrzeżeń do opinii.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego, Sąd Rejonowy dokonał następujących rozważań prawnych:

W niniejszym postępowaniu powodowie Z. K., A. K., E. K., N. K. i K. K. domagali się ostatecznie zasądzenia od pozwanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. kwoty 60.213zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 31 stycznia 2014r. do dnia zapłaty, z tym że od 1 stycznia 2016r. z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, przy czym powodowie wnosili o zasądzenie kwoty 15.053zł na rzecz Z. K., 11.289,94zł na rzecz A. K., 11.289,94zł na rzecz E. K., 11.289,94zł na rzecz N. K. oraz 11.289,94zł na rzecz K. K., tytułem odszkodowania za spadek wartości nieruchomości będącej w użytkowaniu wieczystym powodów, w związku z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - (...) w P., a także kwoty 5.000zł tytułem odszkodowania związanego z koniecznością poniesienia nakładów akustycznych w budynku mieszkalnym powodów.

Na wniosek strony powodowej, na podstawie art. 317 § 1 k.p.c., Sąd wydał w sprawie wyrok częściowy orzekając wyłącznie co do roszczenia obejmującego zapłatę odszkodowania za spadek wartości nieruchomości będącej przedmiotem niniejszego postępowania.

Uzasadniając dochodzone roszczenie powodowie powołali się w pierwszej kolejności na art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2013r., poz. 1232), wskazując, że w związku z ustanowieniem uchwałą nr (...) Sejmiku Województwa (...) z 30 stycznia 2012r. obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P.-(...) w P. spadła wartość należąca do nich nieruchomości.

Sąd Rejonowy wskazał, że podstawa roszczenia powodów jest art. 129 ust. 2 prawa ochrony środowiska, zgodnie z którym w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości jej właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę; szkoda obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości. Z kolei zgodnie z art. 136 ust. 2 cytowanej ustawy, obowiązany do wypłaty odszkodowania lub wykupu nieruchomości jest ten, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania. Normatywną podstawę do wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania stanowi z kolei art. 135 ust. 1 prawa ochrony środowiska, obligujący do ustanowienia takiego obszaru m.in. poza terenem lotniska w sytuacji, gdy z przeglądu ekologicznego albo z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska. Regulacja ta stanowi zatem wyjątek od zasady wyrażonej w art. 144 ust. 1 cytowanej ustawy, zgodnie z którą eksploatacja instalacji w rozumieniu art. 3 pkt 6 ustawy nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska. Sąd Rejonowy wskazał, że w art. 129-136 prawa ochrony środowiska ustawodawca uregulował samodzielne podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej związanej z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości oraz z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania, opierając się na założeniu, że ryzyko szkód związanych z działalnością uciążliwą dla otoczenia powinien ponosić podmiot, który tę działalność podejmuje dla własnej korzyści. Przesłankami tej odpowiedzialności są: wejście w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości (1); szkoda poniesiona przez właściciela nieruchomości, jej użytkownika wieczystego lub osobę, której przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości (2); związek przyczynowy między wprowadzonym ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości a szkodą (3).

Pojęcie szkody traktować należy szeroko. Według art. 129 ust. 2 in fine cytowanej ustawy jako szkodę kwalifikuje się również zmniejszenie wartości nieruchomości i to z jednej strony będące następstwem ograniczeń przewidzianych bezpośrednio w treści stosownego aktu prawa miejscowego tworzącego (...) (zwłaszcza dotyczących ograniczeń zabudowy), lecz także wynikające z tego, że skutek wejścia w życie tego aktu dochodzi do zawężania granic prawa własności określonych w art. 140 kc. w związku z art. 144 kc. Szkodą będzie obniżenie wartości nieruchomości wynikające z tego, że właściciel nieruchomości będzie musiał znosić dopuszczalne na tym obszarze immisje (hałas). Właściciel nieruchomości może w trybie art. 129 ust. 2 prawa ochrony środowiska żądać odszkodowania za poniesioną szkodę (w tym zmniejszenie wartości nieruchomości) w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości, przy czym ograniczeniem tym jest także ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania (por. także postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2010r., (...) oraz wyrok Sądu Najwyższego z 25 lutego 2009r., (...)). Za czynnik wpływający na ubytek wartości nieruchomości uznać należy istnienie zwiększonego w stosunku do innych nieruchomości, położonych poza strefą ograniczonego użytkowania a jednocześnie podobnych ze względu na społeczno-gospodarcze przeznaczenie, poziomu hałasu lotniczego. Uznać trzeba za wykazane w dostatecznym stopniu, że jest to element uwzględniany przez potencjalnych nabywców nieruchomości przy dokonywaniu transakcji nabycia nieruchomości, wpływający negatywnie na potencjalnie możliwą do uzyskania cenę sprzedaży i to niezależnie od faktycznie emitowanego przez ruch lotniczy poziomu hałasu. Decydujące znaczenie ma już sam fakt utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania i położenia nieruchomości w ramach strefy wewnętrznej tego obszaru. Wpływ na ubytek wartości mają również ograniczenia w korzystaniu z nieruchomości oraz subiektywna obawa potencjalnych nabywców o skutki katastrof lotniczych.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że w niniejszej sprawie, uchwałą nr XVIII Sejmiku Województwa (...) z 30 stycznia 2012r. utworzono obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska P. – (...) w P.. Wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania powoduje w konsekwencji ograniczenia w sposobie korzystania z nieruchomości przez ich właścicieli, użytkowników wieczystych oraz osoby, którym przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości. Objęcie nieruchomości powodów tą uchwałą było bezsporne.

W ten sposób spełniona została pierwsza z trzech przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego.

Postępowanie dowodowe przeprowadzone w sprawie doprowadziło do ustalenia wystąpienia szkody po stronie powodów (rozumianej jako zmniejszenie wartości posiadanego aktywu w ujęciu art. 361 §2 kc) w zakresie spadku wartości nieruchomości położonej w P. przy ul. (...) o kwotę 60 213 zł. Szkoda ta niewątpliwie jest wynikiem

wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. – (...) i znalezienia się nieruchomości powodów w strefie wewnętrznej tego obszaru.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Rejonowy uznał, że żądanie powodów jest zasadne i stąd też, przy uwzględnieniu wysokości udziałów powodów w prawie użytkowania wieczystego, orzekł jak w punkcie I. wyroku częściowego.

Sąd Rejonowy oddalił natomiast powództwo w zakresie żądania zasądzenia odsetek ustawowych od kwoty 60 213 zł za dzień 31 stycznia 2014 r.

O odsetkach ustawowych orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. i art. 455 k.c. Powodowie wezwali pozwanego do zapłaty odszkodowania pismem z dnia 30 stycznia 2014r., doręczonym w dniu 31 stycznia 2014r. Uznać zatem należało, że dopiero od dnia następnego tj. od dnia 1 lutego 2014r. pozwany pozostaje w opóźnieniu z zapłatą należności.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, który zaskarżył go w całości.

Sądowi I instancji pozwany zarzucił:

1. art. 227 k.p.c. poprzez wydanie przez Sąd pierwszej instancji wyroku z pominięciem zgłoszonego przez pozwaną dowodu, w postaci dowodu z opinii innego biegłego, którego przeprowadzenie w obliczu rozbieżności w ocenie spadku wartości nieruchomości przez innych biegłych należy uznać za uzasadnione;
2. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie przez Sąd granic swobodnej oceny dowodów? i w konsekwencji wyprowadzenie ze zgromadzonego materiału dowodowego wniosków z niego niewynikających, schematyczną i pobieżną ocenę materiału dowodowego, nierozważenie go w sposób wszechstronny, a w efekcie nieustalenie lub błędne ustalenie faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, a ujawniające się poprzez:
 - a) przyjęcie, że na nieruchomości powodów dochodzi do przekroczeń norm hałasu, podczas gdy powodowie nie udowodnili tej okoliczności, a materiał dowodowy przedłożony przez pozwaną temu przeczy;
 - b) pominięcie faktu, że to operacje w porze nocnej determinują oddziaływanie akustyczne pozwanego, albowiem zasięg (...) dostosowany jest do poziomu hałasu w porze nocnej, kiedy obowiązują zaostrzone normy;
 - c) pominięcie faktu, że przed wprowadzeniem (...) liczba operacji lotniczych w porze nocnej była zdecydowanie wyższa aniżeli po prowadzeniu obszaru (20 operacji lotniczych w porze nocnej w latach 2009 - 2010, a wcześniej nawet do 26 operacji w nocy), podczas gdy obecnie wykonywanych jest 12 równoważnych operacji lotniczych w porze nocnej;
 - d) pominięcie faktu, że sąsiedztwo lotniska miało wpływ na wartość nieruchomości przed wprowadzeniem (...);
 - e) uznanie przez Sąd opinii biegłego sądowego R. D. za jasną, rzeczową oraz przejrzystą i uczynieniu jej podstawą ustalonego stanu faktycznego, podczas gdy opinie te całkowicie pomijają przy ustalaniu współczynnika spadku wartości nieruchomości fakt istnienia lotniska przed wprowadzeniem (...) jako czynnika cenotwórczego dla nieruchomości położonych w jego sąsiedztwie, co czyni ją nieprzydatną dla rozstrzygnięcia sprawy;
3. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego poprzez nieprzeprowadzenie oceny dowodów strony pozwanej w toku postępowania dowodowego;
4. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, tj. niewskazanie w uzasadnieniu wyroku przyczyny, dla których Sąd I instancji odmówił wiarygodności mocy dowodowej dokumentom wskazanym przez pozwaną w odpowiedzi na pozew, co uniemożliwia poddanie wyroku kontroli instancyjnej;
5. art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska przez błędną jego wykładnię, a co za tym idzie, błędne zastosowanie przepisu poprzez przyjęcie, że spadek wartości nieruchomości powodów

pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z wejściem w życie Uchwały, podczas gdy takiego związku brak, skoro oddziaływanie na nieruchomości powodów występowało już wcześniej;

6. art. 140 k.c. w zw. z art. 144 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że wskutek wprowadzenia Uchwałą obszaru ograniczonego użytkowania dla L. P. - (...) doszło do zawężenia granic prawa własności powodów i tym samym ścieśnienia wyłącznego władztwa właścicieli względem nieruchomości położonej na obszarze ograniczonego użytkowania;

7. art. 481 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i wskutek tego, błędne przyjęcie, że odsetki od zasądzonej kwoty powinny być liczone od dnia 1 lutego 2014 roku, tymczasem odsetki powinny zostać naliczone od dnia doręczenia odpisu opinii biegłego na okoliczność wysokości szkody tj. od dnia 13 grudnia 2016 roku.

Wobec powyższego pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku częściowego w zakresie punktu I poprzez oddalenie powództwa, a ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji w zaskarżonej części. Nadto pozwany wniósł o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania za drugą instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

Powodowie domagali się oddalenia apelacji i zasądzenia od pozwanego na swą rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego (k. 367-374).

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Podstawą rozstrzygnięcia sprawy przez Sąd Okręgowy był materiał dowodowy zgromadzony przed Sądem Rejonowym – w toku postępowania apelacyjnego nie zgłoszono bowiem wniosków dowodowych, a w ocenie Sądu Okręgowego brak było podstaw do dopuszczania dalszych dowodów z urzędu.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutów dotyczących prawa materialnego (bo wpływają one na zakres istotnych ustaleń faktycznych) to przypomnieć wypada, że ostatecznie ukształtowała się jednolita linia orzecznicza Sądu Najwyższego, zgodnie z którą ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości, według art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (Dz. U. (...)j.t) jest także samo ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania, a w związku z ustanowieniem tego obszaru pozostaje nie tylko obniżenie wartości nieruchomości, będące następstwem ograniczeń przewidzianych bezpośrednio w treści aktu normatywnego o utworzeniu obszaru, zwłaszcza dotyczących ograniczeń zabudowy, lecz także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z tego, że wskutek wejścia w życie takiego aktu dochodzi do zawężenia granic własności (art. 140 kc w związku z art. 144 kc) i tym samym ścieśnienia wyłącznego władztwa właściciela względem nieruchomości położonej na obszarze ograniczonego użytkowania. O ile bowiem właściciel, przed wejściem w życie aktu wprowadzającego rzeczony obszar, mógł żądać zaniechania immisji, na przykład hałasu, przekraczającej standard ochrony środowiska, o tyle, w wyniku ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, możliwości takiej został pozbawiony. Szkodą podlegającą naprawieniu, na podstawie art. 129 ust. 2 ustawy prawo ochrony środowiska, jest zatem w konsekwencji także obniżenie wartości nieruchomości wynikające z faktu, iż właściciel nieruchomości będzie musiał ponosić dopuszczalne na tym obszarze immisje, na przykład hałas. Takie stanowisko przedstawił Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 21 sierpnia 2013 r. (...) i z dnia 25 maja 2012 r. (...) i stanowisko to podzielane jest przez Sąd Okręgowy przy rozpoznawaniu niniejszej sprawy. Mając na uwadze treść art. 129 poś oraz treść zarzutów pozwanego, należy podnieść, że w/w stanowisko zachowuje aktualność również na gruncie przedmiotowej sprawy i nie ma żadnych podstaw ku temu aby je podważać z uwagi na okoliczność, że zostało wyrażone na tle spraw dotyczących obszaru ograniczonego użytkowania utworzonego dla innego lotniska.

Art. 129 ust. 1 poś stanowi, że jeżeli w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości, korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób, lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem, stało się niemożliwie lub istotnie ograniczone, właściciel nieruchomości może żądać wykupienia nieruchomości lub jej części. Zgodnie natomiast z art. 129 ust. 2 tej ustawy, w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości, jej

właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę. Szkada obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości. W przedmiotowym postępowaniu z zebranego materiału dowodowego wynikało, że nieruchomość powodów znajduje się w obszarze ograniczonego użytkowania utworzonym dla L. P. - (...) w strefie wewnętrznej. Stwierdzić należy, że samo usytuowanie nieruchomości powodów w obszarze organicznego użytkowania lotniska, w świetle wcześniejszych rozważań, przesądza o ograniczeniu sposobu korzystania z tej nieruchomości, a to z uwagi na zawężenie uprawnień właścicielskich, wyrażające się głównie w konieczności znoszenia ponadnormatywnego hałasu, w którym powodowie również upatrywali źródła szkody, a więc konieczności znoszenia emisji przekraczających standard jakości środowiska, którym w razie braku uchwały z 30 stycznia 2012 r., właściciel mógłby się przeciwstawić jako działaniom bezprawnym w świetle art. 174 ust. 1 ustawy poś. Tymczasem obszar ograniczonego użytkowania dla terenów wokół L. (...) wprowadzony został dlatego, że nie można było dotrzymać standardów emisji hałasu dla środowiska (art. 135 cytowanej ustawy) i naruszenia tego standardu czy nawet ich potencjalną możliwość usankcjonował. Szkodą podlegającą naprawieniu, na podstawie art. 129 ust. 2 poś, jest więc w tym wypadku obniżenie wartości nieruchomości wynikające z faktu, że powodowie będą musieli znosić dopuszczalne w tym obszarze emisje.

Odnosząc się do kolejnych zarzutów apelującego, wskazać należy, że Sąd I instancji nie dopuścił się naruszenia art. 233 § 1 kpc, uznając opinię biegłego R. D. za prawidłową i wiarygodną. Opinia ta zasadnie uczyniona została podstawą rozstrzygnięcia Sądu I instancji, albowiem to ona dostarczyła, po przeprowadzeniu badań rynku nieruchomości, informacji czy i w jakim stopniu zmniejszyła się wartość nieruchomości powodów na skutek wprowadzenia (...). Do ustalenia tej okoliczności niezbędna była wiedza specjalna, którą dysponował biegły, a apelującemu nie udało się skutecznie podważyć prawidłowości sporządzenia rzeczowej opinii. Biegły sądowy R. D. jeszcze w toku postępowania przed Sądem I instancji w znacznej części odniósł się do zarzutów pozwanego i przytoczył bardzo obszerną, logiczną i rzeczową argumentację wskazującą na ich bezzasadność i wyjaśnił wątpliwości, na które wskazywała strona pozwana. Zastosowany sposób ustalenia okoliczności istotnych z uwagi na żądanie pozwu jest trafny i odpowiada przepisom ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U.(...) j.t.) oraz przepisom wykonawczym do niniejszej ustawy dotyczącym zasad wyceny nieruchomości, a nadto jest zgodny z zasadami i trybem sporządzania operatu szacunkowego. Twierdzenia przeciwne podnoszone w tym zakresie należy uznać za gołosłowne. Ponadto należy stwierdzić, że okoliczność zastosowania przez biegłego odmiennej metody, niż proponowana przez pozwanego, bez wykazania jej wadliwości i w konsekwencji nieudana próba podważenia wniosków opinii nie pozwala na zdyskwalifikowanie rzeczowej opinii. Po analizie zastosowanej przez biegłego metody, również w kontekście standardów zawodowych, które biegli stosują w tego rodzaju sprawach, Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że skoro strony nie podważyły samych podstaw tego modelu, to należy uznać, że sam model został zastosowany przez biegłego prawidłowo.

Biegły wydając opinię, stanowiącą podstawę wydania zaskarżonego orzeczenia dokonał wyceny nieruchomości powodów stosując podejście porównawcze oraz metodologię wymagającą badania rynku równoległego. Na podstawie zastosowanego porównania z równania regresji wielorakiej stosowanej zgodnie z metodologią (...) Federacji Stowarzyszeń (...) wyliczono współczynnik spadku wartości nieruchomości powodów. W celu zbudowania równania regresji wielorakiej biegły dokonał analizy za pomocą transakcji jakie miały miejsce na badanym terenie znajdujące się na obszarze oddziaływania L. (...). Biegły wskazał, że celem określenia procentowej zmiany rynkowej wartości nieruchomości powodów niezbędnym było zdefiniowanie obszaru oddziaływania lotniska, a następnie pozyskanie z tego obszaru danych porównawczych stanowiących załącznik do opinii. Transakcje porównawcze zdefiniowano w przestrzeni, zweryfikowano oraz przeprowadzono ich oględziny. Tak przygotowany materiał pozwolił na wyodrębnienie cech różnicujących (lokalizacja i otoczenie, stan techniczny budynku, standard wykończenia, powierzchnia budynku, powierzchnia działki, charakter zabudowy, podpiwniczenie). Cechy te zostały opisane, ocenione i nadano im odpowiednie wagi. W oparciu o zaktualizowane ceny transakcyjne i przeprowadzoną ocenę nieruchomości pod względem cech różnicujących określono równanie opisujące zbiór cen transakcyjnych w funkcji ocen atrybutów rynkowych. W ten sposób utworzono równanie regresji wielorakiej, które określa zależność między teoretyczną ceną transakcyjną a ustalonymi powyżej atrybutami rynkowymi.

Nietrafny jest zarzut, że opinia biegłego błędnie została oceniona jako jasna, rzeczowa oraz przejrzysta. Jak wynika z powyższych rozważań z jej treści można odczytać tok wyводу biegłego, który jest logiczny i spójny a sformułowane przez niego wnioski w sposób oczywisty wynikają z przeprowadzonych badań i zastosowanych metod. Pozwany formułując zarzut naruszenia art. 233 § 1 w punkcie 2 e. apelacji podniósł, że biegły nie uwzględnił w swej opinii faktu istnienia lotniska przed wprowadzeniem (...) jako czynnika cenotwórczego. W tym miejscu ponownie należy podkreślić, że przedmiotem sporu jest wyłącznie to w jaki sposób wprowadzenie (...) wpłynęło na wartość nieruchomości. Pozwany natomiast próbuje argumentować, że skoro lotnisko istnieje od 1913 r. to hałas występował nawet przed wprowadzeniem (...), wobec czego samo wprowadzenie strefy niczego nie zmieniło. Taka argumentacja jest jednak błędna i rzutuje na treść zarzutów apelacyjnych. Odnosząc się ponownie do rozważań poczynionych na wstępie uzasadnienia na kanwie art. 129 ustawy Prawo ochrony środowiska, wskazać należy, że czynnikiem który wpłynął na powstanie szkody w majątku powodów, nie było natężenie hałasu lecz fakt, że wprowadzenie (...) spowodowało, że powodowie muszą znosić fakt położenia ich nieruchomości w strefie wewnętrznej (...), który to obszar ogranicza ich prawo własności w ten sposób, że w przypadku ponadnormatywnego hałasu nie mogą wystąpić z roszczeniem o zakazanie immisji. Biegły wskazał, że nieruchomość powodów przed wprowadzeniem strefy była poddana czynnikowi niekorzystnego sąsiedztwa, jednakże nieruchomości porównywane także były poddane takiemu samemu oddziaływaniu lotniska, element ten nie stanowił więc czynnika różnicującego. Ponadto nieistotne jest nasilenie hałasu, skoro o wartości nieruchomości przesądzają preferencje nabywców, wywołane świadomością wprowadzenia (...).

Spora część zarzutów naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. sprowadza się do twierdzenie, że hałas nie spowodował spadku wartości nieruchomości. Tymczasem apelujący zupełnie pomija, że nie ponadnormatywny hałas spowodował w majątku powodów szkodę lecz samo wprowadzenie (...). Biegły w swej opinii i ustnych wyjaśnieniach podkreślał, że decydującym czynnikiem spadku wartości nieruchomości było wprowadzenie o.o.u., nie natomiast sam hałas generowany przez lotnisko. Zdaniem biegłego to fakt wprowadzenie o.o.u. wpłynął na świadomość nabywców nieruchomości i skutkował spadkiem wartości nieruchomości. Już bowiem sama okoliczność wprowadzenia strefy ograniczonego użytkowania ze względu na spodziewany poziom hałasu lotniczego, a tym samym niemożność dotrzymania standardów poziomu hałasu w środowisku, powoduje, że właściciele nieruchomości położonych w jej granicach, ale również potencjalni ich nabywcy muszą liczyć się z odpowiednimi niedogodnościami zarówno w sposobie zagospodarowania jak i w sposobie ich użytkowania. Wiedza uczestników rynku (tzw. świadomych nabywców) o potencjalnym podwyższonym ryzyku zamieszkiwania w okolicach lotnisk, a w szczególności w obrębie utworzonego wokół niego obszaru ograniczonego użytkowania, powoduje utratę wartości nieruchomości. Ujmując rzecz inaczej - wprowadzenie (...) spowodowało że powszechną stała się informacja, że hałas na tym obszarze jest ponadnormatywny. Okoliczność natomiast, że wprowadzenie (...) może wpłynąć na wartość nieruchomości została już przesądzona w orzecznictwie, o czym była mowa powyżej.

Nietrafny także okazał się zarzut braku wszechstronnego rozważenia materiału i w konsekwencji pominięcie, iż opinia biegłego stoi w sprzeczności z treścią decyzji (...) Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Raportu o ocenie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko - Rozbudowa i (...) sp. z o.o. im. (...). Dokumenty te w ogóle nie odnosiły się do spadku wartości nieruchomości powodów, zatem nie mogły podważać wniosków biegłego. Trafnie pozwany podniósł, że Sąd Rejonowy nie odniósł się do tych dokumentów, niemniej jednak brak rozważań w tym zakresie wobec nieprzydatności tych dowodów, nie skutkowało naruszeniem art. 328 k.p.c.

W świetle art. 286 kpc Sąd może zażądać dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych w razie potrzeby. W niniejszej sprawie potrzeba taka nie zachodziła, wobec czego wnioski pozwanej nie mógł zostać uwzględniony. Fakt niezadowolenia strony z wniosków końcowych opinii nie świadczy o potrzebie przeprowadzenia dodatkowej opinii, lecz musi wynikać z umotywowanej i uzasadnionej krytyki opinii. Strona zgłaszająca wniosek o przeprowadzenie dodatkowej opinii winna wykazać błędy, sprzeczności i inne wady dyskwalifikujące opinię pierwotną, czemu strona pozwana nie sprostała.

Stwierdzić należy więc, że istnieje adekwatny związek przyczynowy między wprowadzeniem (...) a szkodą powstałą w mieniu powodów, która przejawia się w utracie wartości, należącej do nich nieruchomości, która opiewa na kwotę 60.213 zł. Przy czym jak trafnie wskazał Sąd Rejonowy, odsetki od zasądzonej wierzytelności liczone winny być od dnia 1 lutego 2014 r. Zgodnie bowiem z treścią art. 481 § 1 kc wierzycielowi przysługują odsetki za czas opóźnienia w spełnieniu przez dłużnika świadczenia pieniężnego. Dłużnik zaś popada w opóźnienie wówczas, gdy nie spełnia świadczenia w ustalonym terminie, co wynika z art. 476 kc. Jeżeli termin nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania (art. 455 kc). Wynikające z poś zobowiązanie do zapłaty odszkodowania nie wynika z właściwości zobowiązania ani nie został przez strony oznaczony. Dlatego pozwany winien spełnić świadczenie niezwłocznie po jego wezwaniu. W niniejszej sprawie pozwany wezwany został do zapłaty odszkodowania w wysokości przewyższającej sumę przyznaną w procesie pismem z dnia 30 stycznia 2014 r., które zostało doręczone w dniu 31 stycznia 2014 r., albowiem taką datą zostało opatrzone pismo pozwanego stanowiące odpowiedź na stanowisko powodów. Dlatego chybiony jest zarzut pozwanego naruszenia art. 481 § 2 kc. Sąd Okręgowy podziela w tym zakresie stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z 8 listopada 2016 r. wydanym w sprawie (...), że w wypadku, kiedy przedmiotem sporu jest świadczenie pieniężne należne wierzycielowi, w tym także świadczenie odszkodowawcze dochodzone na podstawie art. 129 ust. 2 i 4 oraz art. 136 ust. 1 i 3 p.o.ś., zasadą pozostaje, w zakresie kwot w nim żądanych i uznanych ostatecznie za uzasadnione - wyznacza wezwanie dłużnika do zapłaty. Wierzyciel nie ma obowiązku wykazywania szkody poniesionej w wyniku nieterminowej zapłaty, ani udowadniania, że w chwili otrzymania wezwania dłużnik dysponował wiedzą niezbędną do oszacowania wielkości roszczenia. To na dłużniku ciąży obowiązek dowodzenia, że w tym wypadku występują szczególne okoliczności podważające powstanie stanu wymagalności roszczenia w chwili wezwania do zapłaty.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy uznał, nie zachodzą wskazywane w apelacji naruszenia prawa procesowego i materialnego, a zaskarżony wyrok jest prawidłowy. Akceptując zatem ustalenia faktyczne i rozważania prawne przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 kpc apelację pozwanego oddalił jako bezzasadną.

Maria Antecką Michał Wysocki Arleta Lewandowska